

Putkokenen ja pilarit

Aurelia-kaiutinten valmistukseen ja markkinointiin keskittynyt yritys löysi lippulaivansa kaveriksi otollisen putkitoimisen integroidun vahvistimen ja tuo sitä nyttemmin myös maahan. Sillä korvalla kuunnellen, noin neljäkymmenen watin teho ja EL 34 -pääteputket ovat juuri passeli yhdistelmä Graphicoiden ajeluun.

Useimmat täkäläiset hifiharrastajat taitavat jo tunteakin Aurelian kaiuttimet. Ensimmäiset putkahtivat markkinoille joitain vuosia sitten, kun suunnittelija Antti Louhivaara lopetti hommat Amphionilla ja laittoi omaa firmaa pystyyn. Tätä nykyä neljän kaiuttimen mallisto on otettu hyvin vastaan niin kuluttajien kuin alan lehdistönkin parissa. Myös lippulaiva Graphica, jonka varhainen versio esiintyi edukseen jo Hifimaailman numerossa 8/2008.

Tämän päivän Graphica on ulkoisesti identtinen alkuperäisen kanssa, mutta sen sisuskalat ovat joutuneet päivittävän hieronnan kohteeksi. Kaiutin on saanut liitinpaneelinsa yhteyteen kaksiasentoisen vippakytinparin, jonka avulla pääsee hienosäätämään keskialueen ja diskantin tasoa. Kyse on todella hienovaraisesta ehosuksesta, mikä kävi ilmi sekä keskusteluissa suunnittelijan kanssa että kuuntelusessioiden tuoksinassa.

Aurelian kaiuttimet tähtäävät muiden vakavasti otettavien suomalaistuotteiden tapaan ulkomaisillekin markkinoille. Näissä pyrkimyksissä tarvitaan yhteistyökumppaneita. Aurelian ruotsalaisen kumppanin myötävaikutuksella kaiutinten vienti sai oheistoiminnakseen vahvistinten tuonnin, kun hollantilaisen alan yrityksen sortimentista löytyi – sekä ulkoiselta olemukseltaan että teknisiltä ominaisuuksiltaan – Graphicin seuralaiseksi sovelias integroitu vahvain.

Hollannissa jo alun neljätkymmenettä vuotta hifialalla operoinut Durob Audio jakelee Benelux-maissa mm. Sonus Faberia ja Conrad-Johnsonia. Se aloitti myös ensimmäisten joukossa yhteistyökuviot Kaukoidän valmistajien kanssa suunnitteleamalla näiden tehtäviksi Prima Luna -putkivahvistimet, joita tuotiin jokunen vuosi Suomeenkin. Niiden tuonnin taisi tappaa harrastajien keskuudessa yleistynyt tapa

tilailla pilkkahintaan netin yli tavaraa suoraan sen alkulähteiltä, Kiinasta.

Niin tai näin, Prima Lunan ohessa Durob Audio valmistuttaa valtuuttamallaan taholla toistakin putkilaitesarjaa, Mystereä, jonka pitäisi sekä valmistuttajan että maahantuojan mukaan asettua Prima Lunaa korkeammalle laatutasolle. Mystere-sarjaan kuuluu kaksi etuvahvistin/pääte-yhdistelmää ja kaksi integroitua vahvistinta. Ainakin aluksi Suomessa on saatavilla vain integroiduista edullisempi, ia11. Sitäkin saa muiden mysteeristen tapaan musiiksi pianolakattujen Graphicoiden kanssa ulkoisesti samanhenkisessä kiiltomustakuosissa. Ja yhdistäähän noita ulkoasuja myös se, että molemmat ovat kaukana idässä työstettyjä.

Tuplamono ja linjalähde

Mystere ia11 on ulkoisesti ja sisäisesti siisti laite. Design on virtaviivaisine suojakehikkoineen pelkistetty ja viimeistelytaso vähintäänkin valioluokkaa. Vahvistimen julkisivu on pelkistyksellä ladattu: ohjelmavalitsin ja voimakkuudensäädin. Jälkimmäinen on muuten sitten askelvaimennintyyppiä, 24-pykäläisessä olomuodossaan. Vahvistimen virtakytkin on sijoitettu ovelasti laitteen kylkeen, etulevyn tuntumaan.

Vahvistimen sisäinen johdotus on tyyppiä "point to point", ja sen kytkentä-kondensaattorit ovat polypropyleenipitoiset.

A-luokassa toimiva, pentodikytketty vuorovaihevahvistin on rakenteeltaan tuplamono. Päätevahvistus hoituu neljällä EL 34-pentodilla. Etuasteen putket ovat klassiset kaksoistriodit, 6SN7:t. Ensiasennusputket ovat merkkiä Made in China. Pääteputkien biasointi tapahtuu automaattisesti.

ia11:n takalevystä löytyy neljä linjatasoista ottoliitinparia sekä tuhdit kaiutinterminaalit, joissa on omat plusliittimensä neljän ja kahdeksan ohmin kaiutinkuormille. Tehoa vahvistin tuuppaa kahdeksan ohmin kuormaan 40 wattia kanavaa kohden. Siivo lukema, joka muuttuu vielä ansiokkaammaksi, kun otetaan huomioon, että harmonisen särön määrä pysyttelee alle prosentissa täydelläkin höngällä. Moinen vaatii jonkin verran tai jopa enemmänkin globaalia negatiivista takaisinkytkentää, josta kaikki putkivahvistinten ystävät eivät välttämättä aivan riemusta repeä.

Aurelia Graphicasta on jo tämänkin lehden sivuilla kerrottu kaikki oleellinen, mutta otetaanpa nyt kuitenkin tärkeimmät ikään kuin kertauksena. Siis: noin kolmekymmenkiloinen refleksiviritetty tolppa yhdeksällä elementillä. Kuusi 14 cm läpimittaista, erikoisvalmisteista bassokeskiäänistä per pilari, kolmesta tuuman diskanttitoistimesta ja suuntaimesta yhdistelty, akustisesti nauhaelementin tavoin käyt-

Vahvistimen virtakytkin on hajasijoitettu laitteen sivustalle.

täytyvä, mutta sitä vähemmällä reunaehdoilla toimiva konstruktio, joka osaltaan täydentää bassokeskiäänisten linjalähdefilosofiaa.

Kaiutin on kaksiteinen, Jakotajuus on 1 500 hertsin tuntumassa, ja jakosuodin on ensimmäistä astetta. Herkkyyttä löytyy jokseenkin tasan 90 dB/W nimellisimpedanssin ollessa 6 ohmia.

Solakasti selkeä

Kuuntelusessioiden aluksi otettiin kaiuttimista mitta. Toki olin kuullut Graphicoita jo aikoinaan Hifimessuilla niiden suorittaessa ensiesiintymistään pienehkössä hotellihuoneessa. Tuli hämmästeltyä soinnin stabiileutta ja tasapainoisuutta, joskin myös sitä kuivakkaa armottomuutta, jota useimmat keskimääräistä suuntaavimmat kaiuttimet tarjoavat miellyttävyyden puutteen vastapainoksi.

No, Graphicat istutettiin useammaksi päiväksi settiin, joka koostui raskaasti modatusta Philips CD104 -soittimesta, First Watt B-1 -bufferoidusta passiivivaimentimesta ja First Watt F5 -DIY-pääteestä ja Magnan/Isoda-kaapeloinnista. Samalla setillä oli juuri ajeltu Quadin kuuskolmosia ja Apogeen Stage -nauhakaiuttimia, joiden soundien ominaispiirteet nousivat referensseinä esiin takaraivosta tarvittaessa. Ja katso, Graphicosta tuntui löytyvän jotain samaa kuin näistä kaiutinmaailman klassikoista.

No dipoli on dipoli ja pömpeli on pömpeli, mutta Graphicahan on vähemmän pömpeli kuin useimmat koteloidut lajitoverinsa. Enemmän pömpeliksi sen olisi saanut sijoittamalla kaiuttimet lähemmäs etuseinää, mutta kun alettiin lähestyä puolta metriä, useimmat kaiuttimen hyvät ominaisuudet alkoivat

minimoitua. Silläkin uhalla, että balanssi jäi aavistuksen kapoiksi, kaiuttimet löysivät itsensä noin metrin päästä etuseinästä, jolloin avoimuus, vakaus, läpikuultavuus, rullaavuus ja reagoitiherkkyys pääsivät oikeuksiinsa.

OK, kun latasi soittimeen hieman ikkäämpää rytmimusiikkia, Jeff Beckiä, Hendrixiä, Zappaa ja Little Featia, tuli selväksi, että yhdistelmä transistorit & Graphicat ei juuri armahda vintageluokan soundimaailmaa. Kaiutin nostaa levyiltä kaiken esiin, hienosta soitosta komeiden biisien kautta karmeisiin soundeihin. Ja pitää muistaa, että First Watt -ideologi Nelson Passin käsissä puolijohteet eivät nyt aivan riivinraudoiksi muutu...

Vintage sikseen ja soittimen nieluun Nick Caven ja Warren Ellisin työstämää elokuvamusiikkia otsikolla White Lunar. Jep, johan muuttui ääni kellossa. Etupäässä akustisin instrumentein silatut sielukuudet, osin konserttimusiikkiset, osin rockperustaiset soivat hienosti, vaikka se inhimillisin täyteläisyys jäikin alimpien murinoiden tavoin hiukan vajaaksi.

Pentodit peliin

Oli tullut aika siirtää Graphicat putkivetoisuuden piiriin. First Watit huilimaan ja Mystere ia11 kehiin. Ja johan alkoi soundi täyteläistyä, joskaan ei jyrkyytyä. Oikeaoppinen tapahan olisi ollut kytkeä kuusiohmiset kaiuttimet neljän ohmin liittimiin, mutta journalisti ei olisi mies, jos hän ei kulkisi vastavirtaan ja tuuppaisi tötsät kahdeksan ohmin tappeihin. Okei, Graphicat soivat bassojensa osalta kiinteämmin 4 ohmin lähdoista, mutta kaikilta muilta osin se toinen vaihtoehto tarjoilee enempi musiikkia, vähempi hifiä.

Edellä mainittu White Lunar -tupla-CD välittyy putkosen avustuksella kaikessa intensiivisyydessään ja intiimiydessään astetta autenttisemmin kuin puolijohtein pukattuna. Lievä muhevuus alapäässä ei haittaa, vaan pikemminkin maustaa musiikkia mehuksuudella. Yläpää helisee herkullisin sävyin, ja soundi säilyy puhtaana, vaikka musiikillinen elämyksellisyys aiheuttaakin kroonista tarvetta äänenpaineiden yliannosteluun. Taitaa tässä kohdin ilmetä tuo alhainen säröprosentti, mittarihifistien pyhä lehmä.

Vielä yksi osoitus siitä mistä tuulee ja kuka käskää. Nimittäin, kun ajelin Graphicoita First Wateilla, kaiutinten vippakytkimet sojottivat tiukasti suuntaan "low". Mysteren kydyttäessä kaiuttimia, keskialueeseen vaikuttava kytkin pysytteli sinnikkäästi "high"-puolella. Kuuntelavasta musiikista riippumatta.

Peter Gabrielin uusin, Dylanin viimeisin, Paul Simonin tuorein, täysin erilaisia studioäänitteitä veteraaniosastolta kaikki tyyni. Klassisen musiikin instrumentaatioin siunattuja

Graphican kytkentä- ja komentoskeskus sisältää kytkimet keskialueen ja diskantin hienosäätöön.

sukelluksia toisin sovitettuun rockmaailmaan, runoilijan karuja kannanottoja ja tarinoita, Brian Enon koneistamaa, fiksua poppia, kaikki toimivat oikein mainiosti yhdistelmällä Mystere/Aurelia. Toki on siinä ja siinä, ettei kaiutinten äänikuvallinen selkeys aiheuttaisi hetkittäistä bongailuhakuisuutta, mutta syyn moimesta voi tuki halutessaan tuupata myös levyjen tuottajien kontolle. Mitäs latasivat musiikin ympärille niitä tuotannollisia jippojaan.

Löysinpä sen! Yhden mielilevyistäni, joka on pitkään ollut... jossain. Siis Ondinen 1994 julkaisema nuoruuden, vihreyden ja raikkauuden ilmentymä musisoimisen keinoin. Virtuosi Di Kuhmo päästelee Peter Csaban johdolla sydämensä kyllyydestä Sibeliuksen jousibändibiisejä, Impromptua, Humoreskeja, Andante festivoa ja muuta mukavaa. Eipä ole klassisen sävelmaailman tunteiden tulkinta näemmä ainakaan kattauksesta kiinni. Kepeästi kulkee, ehjästi esittäytyy ja uskottavin värein välittyy. Jopa äänikuvan korkeussuuntaista infoa on kuultavissa, kun puolitoistametriset pilarit maalailevat musiikkia etuseinälle.

Laajakaista laulakoon

Koeponnistusten loppumetrit sujuivat sutjakkaasti Mystere-integroidun ajaessa talon ansiokkainta laajakaistakaiutinparia. Shindo Lafiten herkkyyshän on 95 dB/W:n pinnassa, joten oli mielenkiintoista tutkailla, miten talon väkivahvinta putkosta liki kolme kertaa tehokkaampi vahvistin saisi kasituumaisen laulamaan. Ja saihan se. Onhan siinä puolensa, kun puikoissa on kone, joka äänenpainoiden noustessa älyttömyyden äärelle säilyttää hillityn arvokkuutensa säröprosenttia säästellen. Talon pariwattiset kun tuppavaat jo huuta-

Lisätietoja

Mystere ia11

Hinta: 1 950 €

Putket: 4 x 6SN7, 4 x EL34

Paino: 20,5 kg

Miit (l x k x s): 32 x 20 x 38,5 cm

Aurelia Graphica

Hinta: 6 980 € (pintakäsittelystä riippuen)

Paino: 30 kg/kpl

Miit (l x k x s): 14,5 x 157 x 35 cm

Lisätietoja: www.aurelia.fi, www.mystere-eu.com

maan apua moisessa kyydyssä. Toisaalta: jos unohtetaan kaupalliset äänitteet, nykypop, tuplabassarit ja nahkahousuhevii, Mahler ja radiotuuba, pienitehoista triodihimmeliä ei voita mikään – edes ia11. Sitä nyanssien, siis musiikillisten tietty, herkkyyttä ja läsnäolon luontevuutta, se on SET-juttu.

Mysteren kunniaksi on kuitenkin oitis todettava, että en muista kuulleen koskaan ia11:ta paremmin (lue: kauniimmin) soivaa Kiinassa valmistettua putkivahvistinta. Enkä edes suorittanut sitä tavanomaista "NOS:sit kehiin" -sinksuustani. Kun ei sattunut olemaan saatavilla sopivaa putkistoa. EL 34 ja 6SN7 ovat sinänsä tuiki tavallisia ja helposti hankittavia putkia, joita saa varsin edulliseen hintaan maailman markkina-paikoilta, kotimaiset putiikit mukaan lukien. ■

avalonacoustics.com

AVALON Acoustics
esityksen kokonaisvaltaista läsnäoloa.
avalonacoustics.com

ear-yoshino.com

EAR Yoshino
"The King of Tubes" -stereophile
EAR 509 -monopäätteet, jo vuodesta 1977
ear-yoshino.com

livingvoice.co.uk

LIVINGVOICE
Kun referenssinä on aito ääni.
livingvoice.co.uk

essentialaudiotools.com

Essential Audio Tools
Virtakaapelit, jakotukit, sähköpuhdistaja ynnä muuta järkevää.
Innovatiivinen Current Spyder mullistaa virranjaon.
essentialaudiotools.com

soundfactor.fi

Sound Factor tarjoaa yksilöllistä ja monipuolisesti lahjakasta äänentoisto-osaamista.
Kuulumisiin.
Rautatiekatu 22
33100 Tampere
mobile +358 40 760 1247
office +358 10 439 7100
info@soundfactor.fi
soundfactor.fi